

Olsztyn, dnia 21 sierpnia 2023 r.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

PN.4131.368/2023

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) stwierdzam nieważność uchwały Nr XLVIII/319/2023 Rady Gminy Banie Mazurskie z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie wprowadzenia pilotażowego programu przyznawania stypendiów za wyniki w nauce dla szkół podstawowych pn. „Nauka popłaca” w Gminie Banie Mazurskie na rok szkolny 2023/2024 oraz określenia zasad i trybu ich przyznawania.

UZASADNIENIE

Rada Gminy Banie Mazurskie, powołując jako podstawę art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 z późn.zm.), podjęła uchwałę, o której mowa na wstępie, zwaną dalej programem.

Przedmiotowa uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 20 lipca 2023 r.

Zdaniem organu nadzoru ww. uchwała została podjęta z rażącym naruszeniem prawa

Zgodnie z art. 90t ust. 1 pkt 2 i ustawy o systemie oświaty, jednostki samorządu terytorialnego, mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. W przypadku przyjęcia tych programów, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając

w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnionych do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.

W § 2 programu, Rada Gminy Banie Mazurskie zawarła jego zakres podmiotowy, wskazując, że stypendium przyznawane są uczniom szkół podstawowych od klasy czwartej. Powyższe wskazuje, że o stypendium nie mogą ubiegać się uczniowie niższych klas szkół podstawowych.

W ocenie organu nadzoru niniejsza uchwała, w zakresie w jakim różnicuje kategorie podmiotów uprawnionych do otrzymania stypendium i nagrody wójta za osiągnięcia w nauce z uwagi na klasę, do której uczęszczają, nie znajduje uzasadnienia i istotnie narusza prawo.

Podkreślenia wymaga, że norma zawarta w art. 90t ust. 4 ww. ustawy, jednoznacznie wskazuje, że stypendium jest formą wsparcia adresowaną do uczniów „uzdolnionych”. W świetle uregulowania art. 90t ust. 4 w związku z ust. 1 pkt 2 tejże ustawy, jedynie kryterium bycia uczniem uzdolnionym, posiadającym konkretne osiągnięcia lub wyniki w nauce, powinno stanowić podstawę do wsparcia jego edukacji. Powołane przepisy nie wskazują na inne kryteria czy cechy, które pozwalałyby na różnicowanie uczniów. Szczegółowe warunki udzielania stypendium powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innych kryteriów, niż ustawowe kryterium „wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży”. Wobec powyższego, regulacje, wyłączające możliwość uzyskania stypendium i nagrody wójta za wyniki w nauce przez uczniów klas I - III szkoły podstawowej w sposób istotny naruszają prawo (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 29 czerwca 2021 r., sygn. akt II SA/Ol 290/21).

Organ nadzoru, biorąc pod uwagę zakwestionowane powyżej postanowienie, uznał że zachodzą podstawy do stwierdzenia nieważności uchwały w całości bowiem przedmiotowa uchwała, określa jedynie kryteria przyznawania stypendium dla uczniów klas IV-VII szkoły podstawowej i absolwentów (§4 pkt 1 i 2 programu), uzależniając je od średniej ocen, uzyskanych w roku szkolnym. Tymczasem, w klasach I-III stosuje się ocenę opisową. Tym samym, w przypadku stwierdzenia nieważności przez organ nadzoru tylko postanowień wyłączających stosowanie uchwały do uczniów klas I-III, nie zmieniłoby to faktycznie zakresu podmiotowego uchwały, z uwagi na ww. kryterium. Z kolei wyeliminowanie kryterium średniej ocen spowodowałoby niedopuszczalną ingerencję organu nadzoru w wolę organu stanowiącego gminy.

Ponadto w § 6 ust. 1 programu Rada Gminy Banie Mazurskie postanowiła, że stypendia mają formę pieniężną, a ich liczba i wysokość uzależniona będzie od wysokości środków

finansowych przeznaczonych na ten cel w uchwale budżetowej gminy na dany rok oraz liczby wniosków spełniających kryteria. Ostateczna wysokość stypendiów zostanie określona Zarządzeniem Wójta.

Zdaniem organu nadzoru, takie określenie wysokości stypendium nie wypełnia dyspozycji ustawy o systemie oświaty, co także skutkuje koniecznością wyeliminowania przedmiotowego aktu z obrotu prawnego w całości. Rada, na podstawie tego przepisu, zobowiązana jest do określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom i młodzieży, formy i zakresu tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając, w szczególności przedsięwzięcia, sprzyjające eliminacji barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnionych do pomocy. Kompetencja, dotycząca określenia wysokości stypendium przysługuje wyłącznie organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego. To rada określa formy i zakres tej pomocy. Rada ustala także, czy będzie to pomoc pieniężna, czy rzeczowa oraz jej zakres, co dotyczy również wysokość pomocy pieniężnej. Przepis art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty nie zezwala organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego na sędowanie na organ wykonawczy kompetencji do określenia wysokości stypendiów (Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 6 lutego 2019 r., sygn. akt IV SA/Po1061/18).

Ponadto § 5 ust. 1 pkt 1 oraz § 7 programu istotnie naruszają prawo.

W § 5 ust. 1 pkt 1 programu Rada Gminy Banie Mazurskie uchwaliła, że podstawą przyznania stypendium jest złożenie wniosku według wzoru stanowiącego załącznik do uchwały. W ocenie organu nadzoru delegacja, wynikająca z art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, nie stanowi przeszkody do uchwalenia wzoru wniosku, jednak wniosek ten traktowany może być, jedynie jako forma pomocy wnioskodawcy, a nie warunek formalny, który spowoduje, że wniosek nie będzie rozpatrywany w przypadku niewłaściwego jego wypełnienia (podobnie wyrok WSA w Poznaniu z dnia 6 lutego 2019 r., sygn. akt). Tym samym, regulację zawierającą sztywne określenie wymogu złożenia wniosku o ściśle określonej treści jako wymogu formalnego przyznania stypendium, należy uznać za podjętą z przekroczeniem delegacji zawartej w ww. przepisie.

W § 7 programu zawarto przepisy dotyczące komisji stypendialnej. Powołane w podstawie prawnej uchwały art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 90t ust. 4 ustawie o systemie oświaty, nie dają podstawy do przyjęcia regulacji o obligatoryjnym udziale w procedurze weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy materialnej innych podmiotów (komisji). Takie działanie przekracza upoważnienie ustawowe udzielone organowi stanowiącemu gminy i stoi w sprzeczności z ustawą i zasadami legislacji.

Podobne stanowisko zajął Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 13 sierpnia 2019 r. sygn. akt II SA/Rz 692/19. Powyższe odnosi się także do załącznika do programu w części „Opinia Komisji ...”.

W tym stanie rzeczy postanowiono jak na wstępie.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie za pośrednictwem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie trzydziestu dni od daty jego otrzymania.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojcki

Otrzymują:

Przewodniczący Rady Gminy Banie Mazurskie,
Wójt Gminy Banie Mazurskie.